

HRVATSKI glasnik

Godina XVIII, broj 34

21. kolovoza 2008.

cijena 100 Ft

Foto: Branka Blažetin

Četrnaesto po redu
kukinjsko Bošnjčko sijelo

Komentar

Hodočastimo...

Kad ov broj našega lista štitelj zame u ruke, nas nekoliko iz Petrovoga Sela, Hrvatskoga Židana, Kisega, Unde, Narde, Budimpešte, Koljnofa, ako i dragi Bog da, bit ćemo u završnoj fazi našega ovotajednoga „putovanja“ u Štajersko. Krajem augustuša svako ljeto se održava veliko shodišće Gradišćanskih Hrvatov u austrijskom Celju/Marizell na ko su se početkom, ili pak sredinom tajedna ganule različite grupe, skoro iz svih gradišćanskih sel, iz trih zemalj. Pod peljanjem židanskoga farnika Štefana Dumovića, od Kisega 20. augustuša, srijedu, na Dan kralja Sv. Štefana, dosidob nevidjeni velik broj se je dao na put od 160 km. I svaki je točno znao zašto je primio na se tu žrtvu, ponudu, obavezu. I lani je Dumovićeva grupa bila najbrojnija med hodočasniku u Celju, ali ovo ljeto već od sto hodočasnikov se je sabralo da isproba samoga sebe, da si dušu očisti ter svoje grihe, prošnje i zahvalu vriže na kraju puta, na oltar Velike Celjanske Gospe. No, ovo shodišće zato ima i drugu poruku, naime, da sve već ljudi na sebe zame te poteškoće, prvenstveno fizičke boli, da se zna odreći svoje komotnosti, a silom prilik mora se ravnati i novim prilikam, s kimi ruka u ruki hodi ovo naporno pišačenje. Četire dane se iskvačiti iz normalnoga tijeka svakidašnjega žitka, četire dane imati samo jednu dužnost, sprohoditi korake i ritam mnoštva, moliti da uspješno zajdemo u cilj. U cilj koji se začme s gradskom tablicom Mariazell, i u tom momentu kad se ta slova zagledaju, sve se zabi, zabu se žulji, mehuri, boli, jedino ostaje ta neobjašnjiva moć nad tijelom ka nas nosi dane dugo na tom putu, i ka nas otpelja subotu otpodne pred crikvu. Zvoni nas pozdravljaju, gdo bi nek mogao reći da to nije neki ponos, neki dokaz pred samim sobom, človik sve more s voljom i uz Božju pomoć. Ove nedilje u celjanskoj katedrali će Pinkovac prikzeti od Mjenova štatuu Putujuće Celjanske Marije ka je jur od 1973. Ljeta na putu i Željezanska biskupija odlučuje ko selo ju more imati ljetodan. Hrvatski Židan ju je dostao 1992. Ljeta, Koljnof ju je imao 1997/98, Petrovo Selo je bilo počašćeno 2000–2001. Ljeta, i sad će ov kip boraviti u petrovskoj partnerskoj općini u Austriji, a Pinkovac je jur jednoč 1978/79. Ljeta bio štacija lika Blažene Divice Marije. Ovo južnogradišćansko selo u dogledno vrime more jur najpr računati i na brojne hodočasne grupe.

-Tiho-

„Glasnikov tjedan“

U malome baranjskom naselju Semelju koje broji četiristotinjak stanovnika od koji je njih jedna četvrtina svjesnih bošnjačkih Hrvata (ima nas i više kažu oni, ali nās stotinjak držimo još do svojih obilježja, jezika, nošnje, plesa i pjesme te hrvatske samouprave), zbio se početkom rujna nemili incident koji je pobudio veliku medijsku pozornost. U tome selcu već šesnaestu godinu

nije više mogao podnijeti napade na svoju ličnost te je svoga protivnika pozvao u posjet i udario ga po trbuhu, donosi tisak. Ovaj se snimio, dao prijavu, otišao u bolnicu... Stvar se ispituje, a dokaže li se krivnja, krivac će i odgovarati. I tako su se u selu i dosada podijeljene strane našle na dva sasvim oprečna stajališta. Svoje mišljenje o selu i seoskim stvarima, naravno, imaju i

Hrvati kao stanovnici sela i porezni obveznici, kao ljudi. Predsjednik tamošnje Hrvatske samouprave ne želi praviti medijski slučaj iako mu se mnogi obraćaju za komentar i izjavu. Kratko je za naš tjednik rekao kako izjave pojedinih upitanih duboko štete položaju hrvatske zajednice u selu i narušavaju sliku stvarnosti, ne odgovaraju istini. Pregovara se, pišu se opaske na forumu seoskoga internetskog izdanja, jedni smiruju, a drugi misle kako ne treba zataškavati. U nesretnom sukobu između načelnika i urednika seoske internetske stranice ima nagomilanih godina, i mnogo čega što vanjski promatrač ne može sagledati kroz internetske napise i novinske stupce. Ali može dobiti krivu predodžbu o položaju Hrvata u tome malom naselju u kojem obitavaju stoljećima, pogotovo onda ako ih sami Hrvati ne demantiraju i čvrsto ne stanu u zaštitu svojih interesa.

Branka Pavić Blažetin

Izvanredna sjednica Skupščine Hrvatske državne samouprave u Prisiki 9. augustuša

Aktualno

Izvanredna sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave još jednoč u Prisiki

U skladu Odredbama Pravila o organizaciji i radu Hrvatske manjinske samouprave, Mišo Hepp, predsjednik HDS-a, je sazvaio izvanrednu sjednicu u Prisiki, 9. augustuša, subotu. U seoskom Ognjogasnom domu zavoli maloga mjesta još i preveć stisnuto, ali se je našlo 25 skupščinarov, ostali su bili opravdano nenazočni. Prlje izabranja zapisničara i povjerovatelja, Mišo Hepp je svim zahvalio ki su bili nazoči na otvaranju Muzeja sakralne umjetnosti Hrvatov u Ugarskoj i naglasio je „to je jedan veličanstven muzej, to bi bio i u Beču muzej, kojega karkad, karkomu moremo gizdavo pokazati“. Potom je prikprošao na prvu dnevnu točku izvanredne skupščine, a to je bilo modificiranje Osnivačkoga dokumenta Hrvatskoga vrtića, osnovne škole i učeničkoga doma u Santovu, ko je morala skupščina HDS-a, kot održavatelj te obrazovno-odgojne ustanove, prlje početka novoga školskoga ljeta prihvatiti. Joso Šibalin, ravnatelj spomenute škole, je najprlje naglasio da ov dokument je jur odobrila županija, i glavni bilježnik, a to je i zato važno jer da se na osnovi ovoga Osnivačkoga dokumenta od 15. septembra moru zatražiti glavarinu. – U ovom osnivačkom dokumentu je samo toliko razlike da su brojevi, po broju učenika u vrtiću te po broju učenika u školi, povišeni brojevi, koji odgovaraju sadašnjoj situaciji, sadašnjem brojčanom stanju škole, kako bi mogli pokrenuti školsku godinu. Učenika imamo 184, a u vrtiću 52 djece, prije upisa djece novaka što će biti u jesen, po našem spoznaju bit će nekih 12-13 mališana, dakle s time ćemo onu brojku od 65 popuniti – je rekao u svojem izlaganju santovački školski direktor, ki je još dodatno rekao da su još ovde i zgrade u pitanju, (to je pak bila druga točka dnevnoga reda ove sjednice) pokidob, po ugovoru sa selom, neke zgrade se daju u trajno korišćenje, a ne u vlasništvo, da se tamo odvija odgoj i nastava. Po tom vrtić/čuvarnica se seli u drugu zgradu, u dosadašnji objekt seoske čuvarnice, a škola se proširuje s onom zgradom ka je poznata u Santovu, kot „mađarska škola“. Tamo će biti viši, a u drugoj zgradi niži razredi. Poslije ovoga izvješćaja je skupščina jednoglasno prihvatila da osnivački dokument tako se promijeni.

Kako je rekao još predsjednik HDS-a Mišo Hepp, kod načelnika Santova su pred kratkim bili peljači HDS-a, i u pogledu ugovora med mjesnom samoupravom i HDS-a, dogovori su bili konstruktivni. Uz to je još rečeno da do 2016. ljeta kad dospene sadašnji prvi razred do osmoga razreda s dvojezičnom nastavom, razliku izmed normalne i povišene kvote će mjesna samouprava Santova dopuniti. Ta svota ljetos bude od tri milijun

forintov, a dojuče ljetu malo već od 12,5 milijun forintov, ka svota svenek će biti do miseca marcijuša regulirana. U tom pogledu i po prvi izračunani santovačka škola bude osigurana materijalno i po predsjednikovi riči. Pod točkom „Razno“ skupščina je još jednoglasno odobrila minjbu pojedinih priredab, na ke su date manjinske samouprave prosile, a i dobile potporu od HDS-a, a nisu mogle ostvariti prlje zasanjane dogodjaje. A to su bili: HMS Bačina ka će umjesto Dana sela organizirati Dan Hrvatov i susret hrvatskih učenikov. Čavolj nije mogao ostvariti hodočašće, zato bi dobivene pineze pohasnovao prilikom dolaska kardinala i zagrebačkoga nadbiškupa Josipa Bozanića s kim skupa dođu i hrvatski gosti, i na njevo pogošćenje. Fićehaz umjesto programa Običajni Vazam želji potrošiti potporu na hrvatsku trgadbenu povorku, Sumarton umjesto tamburaškoga taborovanja u Vlašice pak na trodnevnu manifestaciju VINO i tambure. Koljnofsko hrvatsko društvo zavoli nerealiziranoga tamburaškoga i plesačnoga tabora u Šopronu more potrošiti materijalnu potporu na pogošćenje folklorošev iz Buševca. Još je svim nazočnim spomenuto da Mađarski institut za kulturu i ljetos ispisuje naticanje za manjine, za nagradjivanje istaknutih osob ke bi mogle dobiti prestižnu nagradu Pro Cultura Minoritate Hungariensis. Prijedloge moru poslati manjinske samouprave, udruge i civilne organizacije. Ovom prilikom je posebno zasjeo Odbor za pravna pitanja jer umjesto donedavnoga predsjednika Joze Solge, pokidob je on postao voditelj Ureda HDS-a, morali su izabrati novoga peljača. Člani odbora su prihvatili za tu funkciju Kristinu Kraner, zastupnicu Podravine.

-th-

POZIV – POZIV – POZIV

Ako si navršila 16 godina, ako si mlada od 30 godina, ako sebe smatraš lijepom i zgodnom, ako si Hrvatica iz Mađarske ili ako se držiš svojih hrvatskih korijena, onda dođi u grad Selurince (Szentlőrinc) i prijavi se na:

I. Natjecanje ljepote Hrvatica u Mađarskoj – Najljepša Hrvatica u Mađarskoj!

Vrijeme natjecanja: subota, 20. rujna 2008. godine s početkom u 19 sati
Mjesto natjecanja: Kulturni centar grada Selurince (natkrivena ljetna pozornica).
Natjecateljice se natječu u dnevnoj odjeći, narodnoj nošnji i večernjim toaletama.

Rok prijave: 4. rujna 2008 .godine
Adresa: Kulturni centar i knjižnica,
7940 Szentlőrinc, Templom tér 1–3)
Telefon/fax: 06/73/570-140.

muvelodesikozpont@szentlorinc.hu.

KOLJNOF, BIBINJE – Po informaciji načelnika, ujedno i predsjednika Koljnofskoga hrvatskoga društva, Franja Grubića, pedeset Koljnofceva je boravilo od 1. do 4. augustuša na jadranskoj obali. Nije to bilo simpla ljetovanje, nek gostovanje kod dragih prijateljev u Bibinju, a i službeni nastup na Večeru folklor. Tancoši „Koljnofskoga kola“, tamburaši ter ženska klapa „Golubice“ su oduševili svojim programom ne samo domačine nek i brojne turiste u publiku. Prilikom boravka Gradišćance su domaćini vodili i na izlet na otok Pašman, a mogli su se upoznati i sa znamenitostima grada Zadra. Iz četverodnevna druženja, naravno, nije falilo ni kupanje ni fešte na što su se tijekom ljet jur priviknuli daleki, ali u srcu svenek bliski tovaruši.

PEČUH – Uskoro izlazi iz tiska prvi broj dvojezičnog časopisa Pečuški horizont – Pécsi Horizont čiji je izdavač Hrvatska manjinska samouprava grada Pečuha, na čelu s glavnim urednikom Đurom Frankovićem. Časopis za povijest, kulturu i književnost donosi na 180 stranica napise autora iz redova hrvatske zajednice u Mađarskoj te autora iz Mađarske, Hrvatske i Vojvodine, a tiskan je u 300 primjeraka.

PEČUH – „Izgubljeni zeleni raj“ naslov je zbirke stihova i novela Đure Frankovića koju će uskoro objaviti Panonski institut u austrijskom Pinkovcu. Izdavač je Robert Hajszan, voditelj PAIN-a, koji je nedavno objavio i zbirku stihova Ivana Horvata pod naslovom Pjesme, koju je zbirku uredio književnik, povjesničar Đuro Vidmarović.

**Orkestar „Vizin” na
Dužijanci 2008**

Dužijanca je svetkovina završetka žetve, koja je usađena u bunjevačka srca kao neprolazna duhovna vrijednost. Drevni običaj zahvale Bogu na plodovima zemlje, a osobito na rodu pšenice, bunjevački Hrvati u Bačkoj oblikovali su u svečanu, dostojanstvenu i lijepu priredbu koja nas i danas privlači, mami i zrači ljepotom, bogatstvom, radošću, ljubavlju i dubokom pobožnošću. Ove su se godine središnje manifestacije u okviru Žetvenih svečanosti „Dužijanca 2008” održale od 6. do 10. kolovoza u Subotici, u organizaciji Hrvatskoga kulturnog centra „Bunjevačko kolo”: književna večer, izložba slamarki, predstavljanje bandaša i bandašice, odabir pratitelja, tamburaška večer, koncert Zvonka Bogdana, večer folklor, misa zahvalnica, svečana povorka i bandašičino kolo samo su dio programa koji se odvijao tijekom ovih dana. Prvi put tjedan dana ranije bio je organiziran i Festival folklor za dječje folklorne skupine. Na tamburaškoj večeri, u četvrtak navečer, osim tamburaških sastava iz Vojvodine: Tavan-kuta, Sombora, Rume i Subotice, predstavio se i orkestar „Vizin” iz Pečuha koji je boravio u Subotici dva dana. Oni su izvedeći hrvatske melodije iz Mađarske, oduševili mnogobrojnu publiku koja se okupila na subotičkome glavnom trgu. U petak popodne, također na trgu, nastupali su orkestri inozemnih folklornih ansambala, i to: iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Slovenije, Rumunjske, Bugarske i Poljske te, naravno, „Vizin” iz Mađarske. Nažalost koncert Zvonka Bogdana koji je trebao biti te iste večeri, zbog nevremena nije se mogao održati. Orkestar „Vizin” vratio se kući u Pečuh s pozivom na „VIII. Festival bunjevački pisama 2008” koji će se održati 26. rujna u Subotici.

Vesna

Sjednica Županijske hrvatske samouprave u Baji

**Sjećanje na biskupa Antunovića,
gost priredbe uzoriti kardinal i zagrebački
nadbiskup Josip Bozanić**

Pod predsjedanjem predsjednika Jose Šibalina, sredinom kolovoza, u županijskom Domu narodnosti u Baji održana je sjednica Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije. Prije toga sjednicu su održali i odbori županijske samouprave: Odbor za financije, čiji je predsjednik Stipan Mandić, i Odbor za kulturu, društvene veze, odgoj i obrazovanje, čija je predsjednica Anica Matoš.

U okviru prve točke dnevnoga reda, bez veće rasprave, jednoglasnom odlukom županijskog vijeća prihvaćeno je Financijsko izvješće Županijske hrvatske samouprave za prvih šest mjeseci 2008. godine. Prema tome Županijska hrvatska samouprava u proteklom polugodištu ostvarila je prihod od 611 tisuća forinti, što je 15,52 posto planiranoga. Potrošak je ostvaren s milijun forinti, što je 25,41 posto. Za materijalne izdatke potrošeno je 310 tisuća forinti, što je 16 posto, za prijevoz, putne troškove i druge materijalne izdatke. Za podupiranje županijskih i mjesnih programa, odnosno udruga, ustanova i manjinskih samouprava 690 tisuća forinti. Podsjetimo da je izmijenjen proračun za 2008. godinu planiran s tri milijuna 937 tisuća forinti prihoda i potroška. Ostatak iz 2007. godine 717 tisuća, državna i županijska potpora za djelatnost dva milijuna, a dodatna potpora za obavljanje javnih poslova 353 tisuće forinti. Od tri milijuna 70 tisuća, milijun i 70 tisuća planirano je za materijalne izdatke, a dva milijuna za rad i podupiranje raznih programa.

Na sjednici su donesene i četiri odluke u svezi s prijedlozima za županijsku nagradu za manjine. Prema tome županijsko vijeće hrvatske samouprave dat će četiri prijedloga za četiri razne nagrade, konkretno za nagradu za županijske manjine, za kulturu, umjetnost i javnu djelatnost.

Glavni povod za održavanje sjednice početkom kolovoza, bio je skorašnji Župa-

nijski hrvatski dan u Kalači koji se posvećuje obilježavanju 120. obljetnice smrti biskupa Ivana Antunovića. Naime, u suorganizaciji Hrvatske manjinske samouprave grada Kalače i Hrvatske samouprave Bariša Dudaš, koji je predstavio program priredbe koja počinje s izložbom „Hrvati u Kalači”, nastavlja se kulturnim programom u kojem će nastupiti Pjevački zbor „Biser” iz Dušnoka, KUD „Vodenica” iz Bačina, Bunjevačka „Zlatna grana” iz Baje i gosti čavoljske Hrvatske manjinske samouprave iz Male Gorice kraj Zagreba, koji će dan prije gostovati i u Čavolju. U 18 sati misu na hrvatskom jeziku u kalačkoj katedrali predvodit će uzoriti kardinal i zagrebački nadbiskup Josip Bozanić. Slijedi polaganje vijenaca kod spomen-ploče Ivana Antunovića, a zatim druženje okupljenih uza zvuke tamburice. Na molbu domaćina i organizatora, županijsko vijeće za Hrvatski dan u Kalači odobrilo je 300 tisuća forinti.

Osim toga raspravljalo se i o pristiglim molbama, pa je Muzeju sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj u Prisiki odobreno 70 tisuća forinti za nabavu ormara za knjige, a santovačkoj hrvatskoj samoupravi 100 tisuća za susret prijateljskih naselja i hrvatsku kulturnu večer koja će se prirediti 27. rujna u znaku obilježavanja 320. obljetnice dolaska veće skupine Hrvata iz bosanske Tuzle u Bačku.

Iduća sjednica Županijske hrvatske samouprave bit će se u rujnu ove godine.

S. B.

Olimpijske igre u Pekingu

Druga medalja za Hrvatsku, gimnastičar Filip Ude osvojio srebro

Hrvatski gimnastičar Filip Ude osvojio je srebrnu medalju vježbom na konju s hvataljkama. Ovo je druga medalja za Hrvatsku na pekinškim Olimpijskim igrama, ukupno 14. na Ljetnim olimpijskim igrama, i peto srebro. Europski doprvak za svoju vježbu na konju s hvataljkama dobio je ocjenu 15.725, koliko je dobio i brončani Britanac Louis Smith, ali je hrvatski gimnastičar dobio bolju ocjenu u kvalifikacijama. Zlatnu medalju osvojio je trostruki svjetski prvak na konju s hvataljkama Kinez Xiao Qin s 15.875.

– Ovo je bio najduži dan u mom životu nakon kojeg mi se ostvario jedan san: olimpijska medalja, a sad želim i medalju sa Svjetskog prvenstva – kazao je Filip Ude. – Napravio sam dvije greškice, ali sam napravio element koji nitko nije – ocijenio je svoju vježbu hrvatski gimnastičar.

Nekoliko oborenih hrvatskih rekorda u plivanju

Hrvatski plivači nisu bili uspješni kako smo očekivali, ali je postignuto nekoliko hrvatskih rekorda: najbolji plasman ostvario je Duje Draganja na 50 m slobodno, osvojivši 10. mjesto s 21:85 na 400 m mješovito; Nikša Roki osvojio je 23. mjesto s 4:22.44, na 200 m leptir 31. mjesto s 1:59.58, na 200 m slobodno; Dominik Straga 37. mjesto s 1:49.63, na 200 m mješovito; Saša Imprić 29. mjesto s 2:01.83.

Na 4×100 mješovito nije oboren hrvatski rekord, ali su Gordan Kožulj, Vanja Rogulj, Mario Todorović i Duje Draganja osvojili 12. mjesto s 3:37.69.

Haklić osvojio 10. mjesto u bacanju kladiva

Hrvatski atletičar Andrija Haklić, podrijetlom gradišćanski Hrvat iz Mađarske, iz Petrovog Sela, u bacanju kladiva osvojio je vrlo dobro 10. mjesto s rezultatom 76.58. U iščekivanju nastupa Blanke Vlašić, koja će 21. kolovoza nastupiti u kvalifikacijama skoka uvis, a zatim nadamo se i u završnici 24. kolovoza, nadamo se i zlatnoj medalji.

U ekipnim športovima izborna četvrtzavršnica

Najugodnije iznenađenje, prije svega svojom igrom, ali jednako tako i plasmanom u četvrtzavršnicu priredili su košarkaši. U susretu posljednjega, petog kola hrvatska košarkaška reprezentacija pobijedila je Iran s 91 : 57, te je natjecanje završila s tri pobjede (protiv Australije 97 : 82 i Rusije 85 : 78) i dva poraza (od Argentine 53 : 77 i Litve 73 : 86). Hrvatska će u četvrtzavršnici 20. kolovoza igrati protiv Španjolske.

Hrvatska vaterpolska reprezentacija u svojoj skupini ostvarila je četiri pobjede (Italija 11 : 7, Srbija 11 : 8, Njemačka 13 : 5, Kina 16 : 4) i jedan poraz (od SAD-a, 5 : 7), ali nije uspjela izboriti izravni ulazak u poluzavršnicu. Jedini poraz skupo ju je stajao, naime Srbija je u posljednjem kolu izgubila od Italije 13 : 12, a SAD su pobijedile Njemačku s 8 : 7, preuzevši prvo mjesto. Hrvatska će tako 20. kolovoza u poluzavršnici igrati protiv Crne Gore, a Srbija sa Španjolskom. Mađarska je u poluzavršnici, jedina neporažena na Olimpijskim igrama. Prođe li Hrvatska Crnu Goru, u poluzavršnici čeka ju Mađarska. Nadajmo se da će Hrvatska pobijediti, te igrati za medalju, ako ne za zlatnu, onda barem za broncu. Susreti poluzavršnice igraju se 22-og, a završnica i borba za treće mjesto održat će se 24. kolovoza, završnoga dana Olimpijskih igara u Pekingu.

Hrvatska rukometna reprezentacija u skupini A ostvarila je tri pobjede (Španjolska 31 : 29, Brazil 33 : 14, Kina 33 : 22) i dva poraza (Francuska 19 : 23, Poljska 24 : 27), osvojivši treće mjesto, te u četvrtzavršnici 20. kolovoza mogući suparnici su joj Island, Njemačka ili Danska. Poluzavršnice su na rasporedu 22-og, a završnica i borba za treće mjesto 24. kolovoza.

S. B.

VRŠENDA – U organizaciji vršendske Hrvatske samouprave te Vjerske i kulturne udruge tamošnjih Hrvata, 27. rujna u Vršendi se priređuje već tradicionalni susret crkvenih zborova. Susretu koji će se održati nakon svete mise na hrvatskom jeziku u zdanju prekrasne crkve, sudjelovat će zborovi iz Dušnoka, Harkanja, Mohača, Batine i zbor domaćina, Hrvata iz Vršende.

DOMBOL – U organizaciji Hrvatske samouprave sela Dombola, 6. rujna u tom se naselju priređuje Hrvatski dan. Dan će obilovati bogatim programima i ukusnim jelima koje će prirediti vješte podravske ruke: kolači, prase na ražnju. U sklopu kulturnog programa nastupit će KUD Podravina iz Barče.

MIŠLJEN – Hrvati u Mišljenu, kazao je za Hrvatski glasnik predsjednik tamošnje Hrvatske samouprave Arnold Barić, 6. rujna u 14 sati položiti će temeljni kamen buduće kapelice koju će graditi mišljenski Hrvati. U prigodnom programu nastupaju članovi KUD-a Ladislava Matuška.

VRŠENDA – Tradicionalno Šokačko sijelo u Vršendi ustrojiti će se i ove godine, 30. kolovoza. Vršendani na svoju priredbu očekuju brojne prijatelje: KUD iz Vukojevaca, KUD „Marica“ iz Salante, KUD „Mohač“ iz Mohača s najmlađom skupinom plesača te mnoge zainteresirane željne dobre šokačke zabave i veselja do kasnih sati uz izvrsne svirce.

SALANTA – U organizaciji mjesne samouprave sela Salante i tamošnje Hrvatske samouprave, u Salanti se 6. rujna održava tradicionalni, peti, Dan sela pokraj salantskog umjetnog jezera. Bogati programi počinju u ranim jutarnjim satima ribičkim natjecanjima, a nastavljaju se revijalnim kuhanjem, izložbom keramike Sándora Kovácsa te poslijepodnevni raznovrsni dječji programi. U 16 sati je predstava Lutkarskog kazališta „Hangoló“. Sveta misa na hrvatskom jeziku u nijemetskoj crkvi počinje u 17 sati, a nakon nje slijedi proglašenje rezultata revijalnog kuhanja te predstava skupine RPM. Na otvorenoj pozornici slijedi prikazivanje filma o Salanti naslova «Hagyományörzök», a potom šaroliki Folklorni program u kojem nastupaju: KUD „Harka“ iz Harkanja, Mješoviti pjevački zbor Ladislava Matuška iz Kujinja, Snaše iz Pogana i domaćini, KUD „Marica“. U 22 sata je vatromet, a potom bal do kasnih jutarnjih sati uz „Podravkinu“ glazbu.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska manjinska samouprava XI. okruga (Novi Budim) od 5. do 9. rujna ove godine ugostit će izaslanstvo iz zbratimljenoga grada Trogira i članove Klope Tragos. Uza službene pregovore gosti i njihova klapa, uz Izvornu hrvatsku folklornu skupinu iz Budimpešte, sudjelovati će Hrvatskoj večeri 6. rujna od 19 sati na Citadelli, a drugi dan u gimnaziji Svete Margarite na međunarodnoj smotri „Renesansne pjesme“ koja počinje u 17 sati.

BUDIMPEŠTA – Srpska samouprava u Budimpešti, u suradnji s Institutom za istraživanje etničkih i nacionalnih manjina Mađarske akademije znanosti i Centra za istraživanje etniciteta u Beogradu, priređuje međunarodni znanstveni skup na temu Položaj manjinskih jezika u Mađarskoj, Rumunjskoj, Srbiji, Hrvatskoj i Sloveniji. Prema najavi organizatora, skupu koji će se održati u Budimpešti od 18. do 20. rujna, na MAZ-u će sudjelovati dvadesetak izlagača iz pet zemalja.

Prleković

Dan sela

U subotu, 9. kolovoza, priređen je IX. Dan sela u Prlekoviću (Bácsszőlös), koji je i ove godine posvećen njegovanju i očuvanju narodnih običaja, što je ujedno bila i prigoda za veliku godišnju pučku veselicu koja okuplja goste i gostujuća folklorna društva iz okolnih naselja. Dan sela otvorio je predsjednik Županijske skupštine Gábor Bányai, koji je načelniku sela Mihályu Mondovitsu predao županijsku zastavu, koju će dobiti sva županijska naselja. Načelnik je zahvalio na zastavi, te pozdravio okupljene. Kako nam reče predsjednik čikerijske Hrvatske manjinske samouprave Miloš Pijuković, u programu je nastupio i KUD «Rokoko» iz Čikerije. Omladinska bunjevačka folklorna skupina izvela je splet bunjevačkih plesova.

Petrovski intervju s frontmenom Barunov

Danijel Banić: „Mi ne radimo pjesmu za političare...“

Razgovor vodila: Timea Horvat

Baruni s Petrovišćani na PETNO-festivalu. Danijel Banić sprava treći

Prošlo ljeto i dio ovoga ljeta što je već za nami, za vas je bilo zvanaredno uspješno. Moremo reći da ste na vrhu karijere ili se približavate?

– To je teško reći da li smo na vrhu karijere. To se nikad ne zna, kao što se i to ne zna što život nosi. Mi u principu još nismo ispunili ono što želimo ispuniti, a to su neki veći koncerti. Baruni su nastupali pred petsto ljudi, a i pred 50 tisuća ljudi, ali nam je želja turneja na većim prostorima. Ovo što se sad događa u zadnjih godinu i pol dana oko Baruna, stvarno je nekakva prekretnica u toj karijeri koja je pokazatelj da smo na putu tome što želimo napraviti. Prošle godine smo dobili na Radijskom festivalu nagradu publike za pjesmu *Kao nekad*, a ove godine smo dobili na Radijskom festivalu Grand Prix, što je zbroj publike i glazbenih urednika. Jednostavno su nas svi podržali za pjesmu *Svanut će jutro puno ljubavi*, koja je ujedno i naslovna pjesma našega novog albuma, koji je stvarno prepun hitova. Po meni je jedan od dva dosad najbolja albuma Baruna, i mislim da imamo što reći te da je ono najbolje tek pred nama.

Ipak ste izjavili da vas nagrade ne opterećuju. Onda što za vas zlamenuje da vas publika ovako voli?

– Nama je ustvari bolja nagrada publike nego nagrada žirija. Zato što smo mi deset godina dobivali nagrade iz najčitanijih novina u Hrvatskoj, baš nagrade publike, priznanje za najbolju grupu, za najveće iznenađenje godine, za najbolji hit, za najbolju pjesmu, i

sad isto tako zadnjih nekoliko godina takve stvari se događaju iako smo sada u nekom drugom stilu. Prije smo imali neku kombinaciju bubnjeva, gitara i tambure, a sad imamo čisti zabavni karakter, bubnjevi, gitare, klavijatura.

Zašto ste promijenili stil, već nije bio dobar?

– Bio je dobar, mi sviramo te pjesme i danas, uzmemo tambure na koncerte, neke pjesme odsviramo na taj način. Tambura je instrument koji je dobar, ali je ograničen. Znači, ona može dati što može dati. Klavijatura ipak može dati mnogo više toga, a kad smo tražili klavijaturista, našli smo klavijaturisticu, koja je vrhunski muzičar. Jelena Domazet završila je glazbenu akademiju, osim što izvrsno svira i pjeva, tako da se baš idealno uklopila u bend. I onda smo tu promijenili taj nekakav stil. Sad su ljudi to prihvatili i mislim da nam stižu najesen malo veći koncerti na nekim većim prostorima.

Vaš sastav je utemeljen 1991. ljeta, kad je za Hrvatsku bilo najteže. Kako je došlo do toga da upravo onda napravite svoj bend i mislite na svoju glazbu?

– Sada samo trojica nas je iz te postave koji smo bili 1991. godine. Okupili smo se kao jedan orkestar u kulturno-umjetničkom društvu, bilo nas je tada dvanaest ljudi koji smo sačinjavali taj tamburaški orkestar. Pola te grupe smo bili današnji Baruni, a pola su bili tamburaši sastava Gazde.

Tu smo krenuli kao nekakva konkurencija, ali opet nekako prijateljski povezani, ono

što se ne vidi na pozornici. Neki su nas novinari doživljavali kao nekakvu konkurenciju, pa su uporno pisali, mi protiv njih, oni protiv nas, a mi smo si i dandanas dobri, čak u kumstvima. Opet bilo je zgodno da su ljudi zakvačili i za jedan i za drugi bend, a nama je to bio nekakav motiv da budemo još bolji. Jedni druge smo tjerali da napredujemo, a mislim da je dobro imati jednu zdravu konkurenciju. S druge strane mi imamo publiku koja nas stvarno prati, koja nas voli, koja nas sluša i prihvatit će puno naših pjesama.

Prvu ploču ste izdali nek pet ljet kasnije za osnivanjem benda, i odonda svako ljeto se je narodio jedan album, sve do 2000. Zatim je to nekako prestalo, a sad je morala publika četiri ljeti dugo čekati na vašu najnoviju cedejku, zašto?

– Prvih pet godina, od 1991. do 1996., smo se tražili, onda smo tek formirali bend. Tad smo još bili, ajmo reći, djeca, navršili smo osamnaest godina. Imali smo neku viziju, što svatko od nas želi u životu, kako zamišljamo taj bend, karijeru. Naravno, svi vide nekakve velike pozornice, milijun ljudi, ali do tog jednostavno nije lako doći. I dandanas, nakon devet albuma i ne znam koliko koncerata, još uvijek moramo dokazivati. Od 91. do 96. godine smo imali odličnu suradnju s pokojnim Tomislavom Ivčićem, tko nam je dao ime Hrvatski baruni. Danas skraćeno nosimo to ime, na uspomenu na njega. Godine 1995. smo počeli raditi s Miroslavom Rusom, on je čovjek koji je napravio sve naše pjesme, glazbu, tekstove, aranžmane. Tri-četiri mjeseca nakon prvog albuma smo morali napraviti novu pjesmu za Brodski festival, i onda je nastala pjesma *Kad Sava krene prema Brodu*, koja je jedan megahit Baruna i koja će ostati dugo, ja mislim i tad ako nas više ne bude. Onda smo forsirali albume jedan za drugim, tako četiri-pet godina, dok jednostavno nismo napravili dosta repertoara da ljudi dođu slušati Barune. Sada, kad već ima puno pjesama, sada si možemo dopustiti da prođe nekakvo razdoblje, mada ova zadnja pauza od četire godine preduga je. Trenutačno pripremamo već i neke nove pjesme, koje će nas opet, u narednim godinama, izdvojiti od ostalih izvođača.

Nedavno ste promovirali svoju CD-ploču u Bosni i Hercegovini, pred kratkim ste bili u Zeleni, što je za nas i simbolično jer Zelina ima kontakte s Petrovim Selom, a sad ste u Ugarskoj, kod nas. Što za vas zlamenuju ovi koncerti, susreti s dijasporom?

– Mi smo puno svirali u dijaspori, za Hrvate po Njemačkoj, Švicarskoj, u cijeloj Europi, čak i po Kanadi. Ove godine, kako je izašao naš album, imali smo veliku promociju, prvu u Zagrebu za novinare u Hrvatskoj, onda nam se potrefilo da možemo napraviti u Bosni zgodnu promociju, u Sarajevu. Sad nas

već zovu u Makedoniju, tako ćemo vjerojatno negdje polovicom kolovoza ići u Ohrid. Tamo ćemo biti specijalni gosti na jednom festivalu, te ćemo održati jedan show-program, a dan prije ćemo imati promociju albuma. Isto tako javljaju se iz Slovenije, premda smo mi već imali nekakvih koncerata po Sloveniji.

Jeste li prije dolaska u Petrovo Selo nešto čuli o Gradišćanski Hrvati, o ovdajšnjoj atmosferi?

– Ja sam iz jednog kvarta u Zagrebu, Gračani se zove, gdje postoji KUD Podgorac, koji je zbratimljen s KUD-om iz Koljnofa i Šoprona. Oni su nedavno bili ovdje. Ja sam isto prije dvadesetak godina imao priliku putovati tamo, i svakako mislim da su to zgodni kontakti. Baruni su prije nekoliko godina već svirali u Austriji, lani smo otkriveni u Sumartonu, u rujnu smo opet tamo. Mislim da su naše pjesme čak i dalje došle nego što mi znamo. A to što nas sad ljudi zovu baš ovdje u Mađarskoj, po nekim mjestima gdje još možda nismo bili, to je povratna informacija na uspjehu tih naših pjesama. U Sumartonu smo se i iznenadili da su nas tražili neke pjesme što mi rijetko izvodimo na koncertima.

Napravili ste hit za hrvatsku nogometnu reprezentaciju i za skijaše Ivicu i Janicu Kostelić. Znali ste unaprijed da će to eksplodirati kao bomba?

– Ta je pjesma nastala sa željom da damo navijačima navijačku pjesmu 1998. godine kada se igralo nogometno prvenstvo u Francuskoj. Pojavljivale su pjesme koje su podržale reprezentaciju, a sve nešto lagano, nedorečeno. Poslije svake pobjede naši ljudi se raduju, ali sve pjesme bile su neke stare domoljubne, *Zovi samo zovi*, tog tipa nešto. Tako je nastala pjesma *Neka pati kome smeta*, *Hrvatska je prvak svijeta*. U Dnevniku HTV-a smo imali premijeru spota, što mislim da do danas nitko od glazbenika nije imao. To je bilo neko posebno ludilo, posebna euforija. Dalje su nastale još neke verzije, koje smo prodali u nekih 50 tisuća primjeraka. Sada smo napravili univerzalnu verziju koja se može koristiti za sve športove, čak i za one u kojima još nismo prvaci svijeta, u kojima ćemo tek biti. Htjeli smo dati neku pjesmu ljudima da mogu pjevati. Mislim da smo pogodili, još je i nakon deset godina aktualna. Ljudi i danas rado pjevaju, i bez te pjesme danas je još i teško zamisliti neki sportski događaj.

U Hrvatskoj po nekoj statistici ima 16 500 registriranih glazbenikov, a Mišo Kovač je izjavio da iz glazbe danas u Hrvatskoj moru preživjeti samo dva-tri-četiri izvođači. I vi ste med njimi?

– Iskreno, i ja to mislim što Mišo Kovač. Uglavnom u Hrvatskoj ima, onako, deset izvođača, koji mogu živjeti s glazbom, ali mogu živjeti samo zbog toga što daju sebe za

glazbu. Glazbenik nije samo ono, uzeti gitaru i sad idem skidati tuđe pjesme. On prije svega daje sebe za glazbu, daje nešto prepoznatljivo, daje nešto svoje da to publika osjeti. Nama se poklopilo da smo jedna ekipa, čudno miješana, imamo dosta slična razmišljanja, i zbog toga i napredujemo stalno. I što god netko kaže protiv zajedničkog razmišljanja, i od tog se rađa novi prizvuk. Nešto što nas drži. Ima ljudi koji glazbu doživljavaju na način, aha to je hit, to ćemo skinuti, to ćemo svirati. Rade i žive na onom što netko drugi stvara.

Jedno vrijeme su vaše tekste smatrali bunтовničkim, provokativnim. Ja sam iskala takove pjesme, ali je nisam našla...

– To se sad ne može osjetiti, to je bilo npr. devedesetih godina kada smo snimili *Plavu baladu* za Dinamo. Tad je u Hrvatskoj bilo zabranjeno to ime. Većina navijača Dinama je bila ogorčena zbog toga da ne može navijati za svoj omiljeni klub. A prava hrabrost je bila otpjevati to, a zbog toga smo bili već zabranjeni. Iako smo točno znali, objavljujemo prvi album, imamo takvu pjesmu koju će zabraniti, i automatski smo na sebe natovarili velik problem na leđa. Mi ne radimo pjesmu za političare, niti radimo pjesmu za glazbene urednike, mi radimo pjesme za publiku. A publika to jednostavno osjeti! Pjesma *Kada Sava krene prema Brodu* u političkim krugovima bila je zabranjena, i sami su političari rekli kada su čuli tu pjesmu, dokad mi mislimo pisati zabranjene pjesme. Na to je Miroslav Rus rekao: „Mi ne pišemo zabranjene pjesme, mi pišemo pjesme, a vi zabranjujete!“

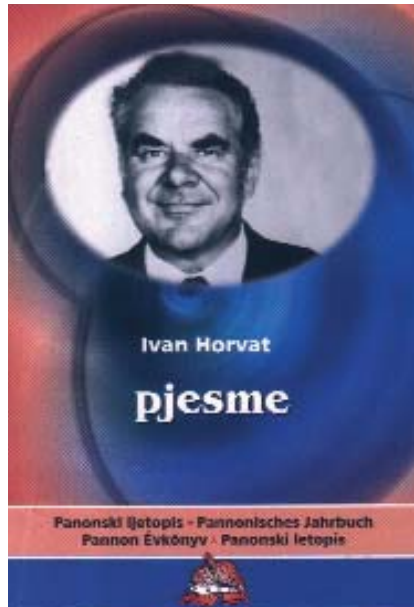
Kao što se zabranjuju i neki izvođači, npr. Marko Perković Thompson. Ja sam vas vidila predani na jednom zagrebačkom humanitarnom koncertu skupa nastupati. Što mislite Vi o toj hajki nad njim?

– Thompson je krenuo iz jednog ratnog perioda kada su se pjevale svakakve pjesme koje su podizale moral, podržavale su cijelu tu borbu za domovinu, znači, dignuli su narod. Thompson je na svemu tome isplivao. Njegove današnje pjesme ja ne vidim provokativnim, to su jednostavno domoljubne pjesme koje on pjeva o svojoj Hrvatskoj, vjeri, ljubavi. Znači, one pjesme koje su nastale prije 15 godina, nemaju veze s onima koje on pjeva danas. Možda netko čak i sam forsira neke stvari oko toga nacionalnog naboja da se jednostavno izdvoji iz gomile nekih drugih izvođača. Thompson na svemu tome može osjetiti da je to dobro što ga zabranjuju da bi jednostavno opet privukao neke mase ljudi da ga podržavaju. Ja volim slušati neke domoljubne pjesme, bez obzira da netko to zabranjuje ili ne zabranjuje. Pa Hrvat sam, Bože moj, volim svoje, ne treba mi nitko to zabranjivati, niti dozvoljavati! Nismo mi tu da sudimo nekome, ima tko sudi tamo gore!

Pjesme Ivana Horvata u knjižici Panonskoga instituta

Posthumusno djelo „Zvonara bez hajice“

Gradišćanska književnost znamda još uvijek ima bijelih flekova na svojoj karti. Neotkrivene pisce, pjesnike, kim još nije objavljena pjesnička zbirka, čiji rukopisi nek polako, na različiti ter nevjerojatni puti i načini zajdu pred oči stručnjakov, ki si pak preskrbu voljnoga izdavača, a da se ta rado angažira za objavljene dosad nigdir nevidjenih, nepoznatih, morebit i zanemarenih riči, misli pojedinih naših pisceva. Ukratko bi tako mogli opisati prethodne događaje ke su pak dopeljali do panonskoga narodjenja tanke, plavo-črljene knjižice s pjesmami Židanca Ivana Horvata. Ako kažem panonsko narodjenje, mislim na Panonski institut u Pinkovcu, ka ustanova od samoga utemeljenja je usko povezana s osnivačem ter predsjednikom dr. Robertom Hajszanom. On je i izdavač Panonskoga ljetopisa, i rado daje rubriku, mjesto u svoji izdanji polag znanstvenikov, jezičarov, povjesničarov i jednostavnomu narodu, mladim obećanjem od pera. Iako Ivan Horvat, koga u prvom redu znamo kot etnografa po njegovi brojni članci i rasprava, jur nije mogao doživiti svoju zbirku u tiskanom formatu (umro je 2002. ljeta u Acsádu) ovo je „posmrtno priznanje za neobičnu sudbinu i za jednoga sveobitnoga pisca“. Barem tako piše književni povjesničar Đuro Vidmarović ki se je niz ljet ukopao u hrvatsku literaturu i povijest ovkraj granice, a gdo bi mogao negirati da mu je obljubljeno područje istraživanj zapadna Ugarska s Gradišćancima. Iako recenzent osobno nije poznavao Ivana Horvata, njemu je dostavljen jedan rukopis pomoću židanskoga dušobrižnika Štefana Dumovića, još kih devedesetih ljet, a poslije zavolj nesričnih okolnosti je i izgubljen. Kasnije je još jedan primjer od te rukopisne zbirke najden kod pokojnoga prof. Stjepana Krpana, koga su prijateljske veze takaj peljale u Hrvatski Židan. Ovako se je iz Hrvatske znova vratio u Gradišće rukopis (iako su bili pokušaji i sa strane Croatice da se izdaju pjesme). Horvatov pjesnički prvijenac pod Vidmarovićevim nazivom „Zvonar bez hajice“ se je narodio ovo ljetu u austrijskom Pinkovcu, nam svim morebit i na veliko presenečenje. Izdanje na skoro 40 stranica sadrži podatke o autoru pjesam ter i o priredjivaču ove knjige, a uz, blizu, 40 pjesme s naslovom i prez naslova su za ilustraciju položene još i črno-bijele fotografije. Treba reći kako se jasno vidi iz prikaza zagrebačkoga profesora da je Ivan Horvat bio farnik na Undi, ali je napustio dušobrižničku službu. „Čitajući pjesme ke je ostavio za sobom, more se zaključiti kako je Horvat svega navedenoga bio svistan. Hajica ku je othitio, cijeli ga je žitak pekla... ali Horvat nije napustio vjeru svojih

ocev.” I zaistinu, u njegovi strofa preštemo tu jadovitu borbu nad sobom, zdvojnost duše, neprikrivenu grižnju samoće, rascipanost zdravoga razuma u svidočanstvu pobludjenoga vrmena, kad žitak človiaka otežavaju različite neugodnosti, a on si zame brigu da piše o domovini, o koljnofskoj Črnoj Madoni, o senjskoj buri. Ne srami se ni nadalje se obratiti Bogu i skuplja u zgodne redice svoje dičinje spominke iz rodnoga sela. Toga imamo i u njegovom dičjem romanu pod naslovom „Židanski dičaki“ koji je bio objavljen isto ljetu kad je i preminuo u staračkom socijalnom domu u Acsádu. Kad bi bio mogao doživiti svoj prvijenac pjesam u PAIN-ovom zalaganju, sigurno bi se uprav tako veselio kot i knjigi Židanski bečari, na prezentaciji 2002. ljeta u židanskom staračkom domu. Njegov skromni smih, njegova zatajena, ranjena, znižena duša, od životnih vihorov slomljeni lik sve je to nutri u ovi, svsnim znanjem napisani, riči ke su zahvaljujući odličnim hrvatsko-gradišćanskim kontaktom, kako-tako još spašeni za nas štitelje, i ke po zaufanju u dogledno vrime će upoznati i širja javnost, prilikom promocij ovoga posthumusnoga izdanja. I kako piše Đuro Vidmarović na kraju svoje preporuke, to je frapantni završetak i za mojega kratkoga spominjanja na osnovi pjesničkoga spoja: „Pjesništvo Ivana Horvata zaslužuje pozornost. Ono je dobrodošlo «pojačanje» suvremenoj književnosti Gradišćanskih Hrvatov. U tom kontekstu dugujemo zahvalnost ovom Zvonaru prez hajice, pjesniku i nesričnom človiaku.”

-Tiho-

Čavolj

Nastupi bunjevačke plesne skupine

Hrvatska samouprava u Čavolju uspješno je organizirala bunjevačku plesnu skupinu i hrvatski jezični tečaj, a subotom se u klupskim prostorijama održavaju redovite probe i učenje hrvatskoga jezika. Kako nas je obavijestio predsjednik samouprave Stipan Mandić, odrasla bunjevačka plesna skupina u subotu, 23. kolovoza, nastupit će na Danu sela u obližnjoj Tatazi (Tataháza), a 30. kolovoza odrasla i dječja skupina nastupaju u susjednom Sentivanu. Kako saznajemo, Čavoljci će 24. kolovoza ugostiti prijatelje iz Hrvatske, Svete Nedelje i Male Gorice kraj Zagreba, a KUD «Mala Gorica» istoga dana nastupit će i u prigodnome kulturnom programu na Županijskome hrvatskom danu i Spomen-danu biskupa Antunovića u Kalači. Hrvatska samouprava zalaže se za očuvanje običaja i njegovanje hrvatskoga jezika, te za obnavljanje narodne nošnje. Tako će ove godine kompletirati nošnju bunjevačke folklorne skupine, čime će imati 20 ženskih i četiri muška kompleta. U tijeku je izrada, odnosno narudžba bunjevačkih ženskih kapica u Subotici, a već se pripremaju za organiziranje bunjevačkoga prela 2009 – reče nam uz ostalo Stipan Mandić.

S. B.

Trenutak za pjesmu

Ivan Horvat

Kiseg

Va gradi
sidim na kameni.
Vruče me topli,
pogledam kamen,
krv na njem spi.

Ča je to kamen?
Nikolice krv te topli.

Sidim na klupi,
čujem glasi:
Ovde smo mi Hrvati.

Slušam i vidim:
To si Ti?
Jurišić Strašni.

Na jedinajst su
na turmi
zvoni zvonili.

Kiseg, 14. 5. 1988.

Zaljubljenici visokih gora

Možda je malo poznato našim čitateljima kako je među strastvenim zaljubljenicima visokih gora i pješačenja po planinama i predsjednik Zemaljskog odbora *Martin Ispanović* te cijela njegova obitelj, pogotovo sin Mate koji neumorno pješači s tatom i njegovim prijateljima.

Nama je već odavno poznata njegova strast koja traje više od dvadesetak godina. Sve je započelo točno prije 23 godine kada se Ispanović učlanio u budimpeštansko Planinarsko društvo „Lokomotiva“ osnovano davne 1949. godine, koje danas broji dvjestotinjak članova i čiji je predsjednik od siječnja ove godine upravo Martin Ispanović. Planinarenje je veoma važan hobi za mene, kaže Ispanović, i za moju obitelj. Nakon cjelodnevno rada u uredu i sjedenja pokraj pisaačega stroja i računala potrebno je odmoriti i oči, i uši, i dušu. To je istovremeno i fizička aktivnost, i rasonoda, i šport, i prilika za druženje, za razgovor i upoznavanje s novim ljudima te krajevima. Tako su članovi Društva i njihovi prijatelji, njih dvadesetak, koncem lipnja boravili na Velebitu. Naime, upravo je *Marin Skenderović*, voditelj Hrvatske turističke zajednice u Budimpešti, predložio da se organizira dugi vikend na Sjevernom Velebitu, i da se propješači čuvena pješačka staza Ante Premužića, duga 57 km. Krenulo se od Sjevernog Velebita pokraj Oštarija i prešlo se 90% Premužićeve staze jer, kao što je poznato, na planinama uvijek ima iznenadnih i neplaniranih teškoća, tako da su naši planinari od planirana tri dana pješačili dva. Autima do zavižanske planinske kuće, blizu vrha Veliki Zavižan, krenuli su po stazi dugoj 20 km do Alanove kuće gdje su i prespavali, a sutradan dalje do Ravnog Dabra, prekrasnoga mjesta na Sjevernom Velebitu, koji je ujedno i jedan od nacionalnih parkova Hrvatske. U Ravnom Dabru prenoćili su te su tamo i završili svoju pješačku turu na Velebitu.

Krenuli su s 1550 metara te se spuštali do 780 metara nadmorske visine. Staze na Velebitu su lijepe i čiste, osobito one na Sjevernom Velebitu u prostoru Nacionalnoga parka. Planinari iz Budimpešte, pogotovo kada su domaćini saznali kako su oni Hrvati, i to Bunjevci iz Mađarske, oduševljeno su naišli na pomoć i razumijevanje, posebno kod ravnateljstva Nacionalnoga parka „Sjeverni Velebit“ i u okolici mjesta Krasna gdje i danas žive Bunjevci koji čuvaju „lipu ikavicu“, kazuje nam Martin Ispanović. Želimo u skoroj budućnosti uspostaviti veze između Društva „Lokomotiva“ iz Budimpešte i Planinarskoga društva „Željezničar“ iz Zagreba, utemeljenog 1950. godine. Tako smo se nas osamnaestero koji smo bili na spomenutoj turi i učlanili u Planinarsko društvo „Željezničar“. Nakon Velebita, pos-

lije kraće stanke članovi „Lokomotive“, jedna skupina na čelu s neumornim Martinom Ispanovićem, boravila je tjedan dana u Južnom Tirolu, u Defereggentalu, na turi imena Hundertwasser – 2008. U tjedan dana ture palo je 100 mm kiše, a na visini od 3500 metar padao je snijeg. Planinari su se popeli na 3021 metar visoki Seespitzé te na 2810 m visoki Groser Lepleskopf. Dolomiti su prekrasni, osobito pogled na Grosvenediger, Grosglockner, veli nam naš sugovornik spremajući se na nove ture, od kojih je ona najbliža 20. kolovoza, od Kisega do Celja, pod vodstvom židanskoga župnika Štefana Dumovića, duga 160 kilometara.

Branka Pavić Blažetin

KAPOŠVAR, VLAŠIĆI – U organizaciji Zemaljskoga društva mađarsko-hrvatskog prijateljstva, 20. rujna 2008. (subota) s početkom u 18 sati u panzionu „Zavičaj” u Vlašićima na otoku Pagu (Kulturno-prosvjetni centar i odmaralište Hrvata u Mađarskoj) održati će iduća redovita Skupština Društva na čijem će dnevnom redu između ostaloga biti izlaganje Tamása Fodora, jednoga od čelnika Društva, o ulozi Društva u proširivanju veza među Hrvatskom i Mađarskom. Uz to isti predavač izlagat će na temu: Dva naroda – jedan imidž. Prostori stvaranja i očuvanja kulturalne baštine, obnovljive mogućnosti u produblivanju mađarsko-hrvatskoga prijateljstva. Treća točka dnevnoga reda, pod ostalo, sadržavat će izvješće predsjednika Društva Marka Kovača o aktualnim događanjima. Cijena puta iznosi 5000 forinti za članove Društva. Skupština je javna, tako na put mogu doći ne samo članovi Društva, nego i oni koji nisu članovi, ali je za njih cijena puta 10.000 forinti. Uplaćena cijena sadrži troškove putovanja, triju obroka i smještaja. Polazak za Vlašiće je 20. rujna uz posjet Plitvičkim jezerima, a povratak u Kapošvar predviđa se u nedjelju u poslijepodnevnim satima. Detaljnije obavijesti na tel. 82/526-285.

KAPOSFÜRED – Tradicionalno natjecanje u kuhanju jela od kupusa održat će se 30. kolovoza u tom naselju. Na natjecanju tradicionalno sudjeluju i članovi Zemaljskog društva mađarsko-hrvatskog prijateljstva, a tako će to biti i ove godine, izvijestio je Hrvatski glasnik Marko Kovač, predsjednik Društva.

IZVAR – U organizaciji Hrvatske samouprave Šomodske županije te izvarske Hrvatske manjinske samouprave, u Izvaru će se 23. kolovoza održati natjecanje u ribolovu II „Kup podravske ribiča”. Za sudjelovanje natjecanju potrebno je ispuniti ove uvjete: Dva natjecatelja po ekipi ili osobno natjecanje, po osobi jedan štap s plovkom i jednom udicom. Mjesto natjecanja: izvarski ribnjak. Nakon prijave ekipa u osam sati ujutro slijedi ždrijeb, a potom otvaranje natjecanja, zauzimanje mjesta te priprema za natjecanje, samo natjecanje, potom vaganje ulova i proglašenje rezultata na dvorištu tamošnjega doma kulture, a potom zajednički objed.

PEČUH – U sklopu Festivala mediteranskog ugodaja koji se održava u Pečuhu 19. rujna, nastupi će i KUD Tanac s Orkestrom Vizin. Nastup je na glavnome gradskom trgu s početkom u 18 sati.

Festival lubenica i Dan grada u Šeljinu

U Šeljinu je 1–2. kolovoza priređen Festival lubenica i Dan grada. Povodom te priredbe na prvi dan u 18 sati održana je i svečana sjednica samouprave na kojoj su podijeljena i gradska odlikovanja. Budući da samouprava u Šeljinu već 12 godina njeguje vezu s Grubišnim Poljem kao zbratimljenim gradom, zastupnici Šeljina predali su priznanje uručenjem odlikovanja i predstavnicima raznih ustanova iz Grubišnog Polja. Kako nam je gospodin Đuso Dudaš priopćio, ovo je bila prva mogućnost da se predaju odličja za suradnju. U znaku zahvalnosti predana su priznanja Zlatku Maderuhu, gradonačelniku Grubišnog Polja, Jozi Matoševiću, ravnatelju srednje škole Bartola Kašića, i nastavniku praktične nastave Ivanu Krajačiću. Osim nagrađenih, domaćini su ugostili brojne zastupnike osnovnih škola, vatrogasnog doma, nogometnog i rukometnog kluba iz zbratimljenoga grada. Na svečanosti je pribivao i Šandor Tot, predsjednik Vijeća mađarske nacionalne manjine Grubišnog Polja.

U sklopu popratnih programa u Gradskome muzeju otvorena je i prigodna izložba

naslova Hrvatske ilustracije. Bile su to grafike i ilustracije Istvána Lászla na temelju pripovijedaka koje je sakupio i objavio Đuro Franković. Izložba je otvorena u petak, 1. kolovoza, s početkom u 17 sati.

Drugog dana, u subotu, u sklopu XII. Dana Ormánsága, u Šeljinu su priređeni razni kulturni i športski programi u kupalištu, športskom središtu, srednjoj školi odnosno u gradskom kampu. Ujutro s početkom u pola osam organizatori su stanovnike budili veselom svirkom na ulicama grada. Nakon toga zainteresirani su mogli kušati mnogo ukusnih jela na natjecanju u kuhanju. Prijepodne u 10 sati je bilo svečano otvorenje festivala. Preko dana članovi Umirovljeničkog kluba „Arany-ósz” počastili su sve posjetitelje slatkom lubenicom. Osim kulturnih ansambala i folklornih društava, gosti su imali priliku vidjeti agrarnu izložbu u predvorju mjesne stručne škole. Na športskom igralištu strijelci konjanici prikazali su svoju vještinu, a u poznatom kampu grada djeca su mogla vježbati jahanje. Navečer program se završio predivnim vatrometom i balom.

Renata Božanović

Četarski Hrvatski dan s gosti iz Siska

Od folkloru do jezika, od suradnje do prijateljstva

Prijatelji pred mjesnom crkvom

Jačkarni zbor Gornjegja Četara
s predsjednikom Folklorloga ansambla
iz Siska, Ivicom Posavcem

Postoju prijateljstva samo u izlogu. Postoje prijateljstva samo iz interesa i u srićnom vrjenu, a postoju prijateljstva i u poteškoći, s voljom za pomoć iz čistoga, iskrenoga srca. Kad čovik gor ne bi vjerovao, takovo nešto ipak egzistira. Spodobno tovaruštvo sam našla 26. julija, subotu, u Gornjem Četaru. On dan su mjesna Hrvatska manjinska samouprava i HKD Četarci priredili Hrvatski dan, u kom okviru su nastupali tančoši ter svirači Folklorloga ansambla „Ivan Goran Kovačić“ iz Siska, ki su tri dane dugo gostovali u južnom Gradišću. Bio je to prvi susret folklorošev na našem tlu, poslije junijskoga gostovanja Četarcev u spomenutom gradu. U ovom naselju, kade desetljeća dugo nije bilo nikakove kulturne, omladinske aktivnosti, najednoč se je nek izniknula folklorna djelatnost, ku po naši zaufanji slijedit će i vekša volja učenja jezika. Utemeljeno je omladinsko društvo, još se je i zrelija generacija našla u jačkarnom zboru. Odonda su

nepozabljive njeve trgadbene fešte, hrvatski i seoski dani, a u tom najveću zaslugu ima hižni par Šaler: Anica, kot predsjednica HKD-a Četarci, ter Joško, kot predsjednik mjesne Hrvatske manjinske samouprave. Za sobom imaju čvrstu potporu i brojne pomagače i zato jer Gornji Četar je jur postao folklorna sila s kom se jur jedno ljeto moramo računati. U tom su im pomagali i Undanci, na čelu s koreografom Štefanom Kolosarom, gdo je spodobnu atrakciju napravio i u Umo-ku. Povezivanje sisačkih i četarskih folklorošev je dodatna šansa za očuvanje svih hrvatskih vridnosti.

Subota dopodne je minulo za goste s pohodom Sambotela i pogledanjem znamenitosti Sv. Kvirina, ke vežu na povijesnoj osnovi dvi općine. Otpodne u Gornjem Četaru je nastala življa četarska glavna ulica, folkloroš su s jačkom i tancem napravili volju za program, a ujedno i zvali sve stanovnike u kulturni dom, kade smo vidili bogati folklorni blok u izvedbi HKD-a Četarci, domačega mišanoga zbora pod peljanjem Rože Pezenhoffer, Folklorloga ansambla „Ivan Goran Kovačić“ sa stručnim voditeljem Željkom Malićem ter undanskih „Veselih Gradišćancev“. Na kraju folklorloga spektakla Ivica Posavec je još pred publikom govorio o tom kako su jur pokrenuli tri akcije za konkretnu pomoć Četarcev na folklorom, vjerskom i kulturnom polju (već o tom morete preštati u razgovoru s njim) ku je najavu pratio pravoda burni aplauz. Koliko su se zblížili mladi ljudi te noći na balu, uz muziku petroviške „Pinkice“ i još drugi dan pri posjetu klitov u Gorici, pokazuje i to da neki gosti gor nisu htli domom proiti. – Od

Goste iz Siska su aplauzom i mahanjem pozdravili u mimohodu stanovnici sela

Bunjevačko kolo u izvedbi Četarcev

prve minute su se nevjerovatno družili ljudi iako naši ne govoru najbolje jezik, ali Siščani im pomažu, i sada su i naši folkloroš dobili volju da još bolje nauču hrvatski – je istaknula Anica Poljak-Šaler i nastavila: – Nam je bila velika čast nastupati med zidinami Staroga grada Siska u misecu juniju, jer ja mislim da ovakovu mogućnost nijedno mlado društvo nije dobilo. Odonda naši mladi još marljivije, bolje djelaju i s velikim pripravljanjem su čekali i sad naše goste, kad smo svi željili da budu odnesli domom najlipše spominke. Kod nas ne čutu ljudi važnost hrvatskoga jezika jer nam je bliže Austrija, a sada su vidili koliko more biti i hrvatski jezik hasnovitan. S tim smo mi od naših prijateljev jur puno-puno toga dostali. Ja se ufam da će ova veza jako dugo trajati, i kad budem stara baba, kad budem išla s batikom, i onda ćemo biti prijatelji – je rekla šaljivo predsjednica HKD-a Četarci u društvu Ivice Posavca, ki je ove dane jur najpr razmišljao kako bi mogli čim prlje znova posjetiti prijatelje u južnom Gradišću. Uz to znamda nećemo ni tajnu izdati ako napišemo, po dogovoru dvih umjetničkih peljačev Štefana Kolosara i Željka Malića, kljetu će na sisačkoj folklornoj smotri Četarci nastupiti s Posavskom koreografijom, dokle domaćini će naučiti jednu gradišćansku koreografiju. Znatiželjno čekamo „premieru“!

–Timea Horvat-

VII. Međunarodni festival narodnih orkestara (FENOK)

Kikinda, grad u sjevernom Banatu, Vojvodini, s 40-ak tisuća stanovnika (uglavnom Srba, Mađara, Rumunja i doseljenika), tjedan je dana, od 26. srpnja do 3. kolovoza, bio dobar domaćin studenata etnomuziko-

logije iz Novog Sada i Beograda, koji su sudjelovali na „Studijskom istraživanju vokalne, instrumentalne i plesne tradicije sjevernog Banata i Pomoršja”. Ovaj etnokamp održava se već sedmi put: studenti su tijekom šest godina išli po terenu, sakupljali pjesme i upoznavali se s raznim običajima, a ove je godine slijedilo arhiviranje, dotjerivanje i pripremanje za objavljivanje. Istovremeno, od 31. srpnja do 3. kolovoza, održao se i VII. Međunarodni festival narodnih orkestara (FENOK) u organizaciji Akademskog društva za njegovanje muzike „Gusle”. Društvo, to jest organizator, broji šeststotinjak članova počevši od predškolske dobi sve do umirovljenika, od plesača, pjevača, preko svirača sve do šivačica u radionici narodnih nošnji. U okviru festivala svake su se večeri održavali dvosatni koncerti na Ljetnoj pozornici u dvorištu Narodnog muzeja i arhiva. Gosti su došli iz Rumunjske, Slovenije, Mađarske i iz raznih dijelova Vojvodine, Srbije. Mađarsku i Hrvate u Mađarskoj predstavljao je orkestar „Vizin” iz Pečuha. Tijekom tri večeri oni su se predstavili s podravskim, baranjskim, bunjevačkim i mađarskim melodijama. Mnogobrojna publika svake je večeri burnim pljeskom pozdravljala sve sudionike. A što je bilo poslije koncerata? Organizatori, sudionici (svirači i plesači) te studenti i studentice etnokampa svake su večeri u zajedničkoj pjesmi, glazbi i plesu nastavljali druženje sve do sitnih sati.

vesna

Mazanice začas nestale

Dana 12. srpnja u Mlinarcima je već sedmi put zaredom priređen Dan mazanica. Iako je prvu priredbu potaklo civilno stanovništvo, do danas organizacijske poslove preuzela je tamošnja mjesna i hrvatska manjinska samouprava. Tog je dana u središtu pozornosti tradicionalno jelo *mazanica*, no osim toga, dan je bio ispunjen drugim hrvatskim običajima: hrvatskim pjesmama, igrokazima i pučkim pripovijetkama.

Katica Kotnjek

Nekom gibanica, a nekom mazanica lakše kliže glom, razlika među njima nije velika. U gibanici je nadjev bogatiji, a za mazanicu bismo mogli reći da je siromašna gibanica, no baš zbog toga treba vrlo dobro pripaziti na izradu tijesta.

Nekoć u siromaštvu i mazanica je bilo gospodsko jelo za seljake, nosile su je žene na polje ili stavljale na nedjeljni stol. Čega je bilo u kući, stavljalo se u tijesto. Bila je prazna, prosta, namazana samo mašću, ili kosanom mašću, slana ili slatka, namazana vrhnjem ili dizana s višnjama, sirom, vrhnjem, orasima ili grožđicama – svaka se vrsta rado kušala.

Članice hrvatskoga ženskog pjevačkog zbora: Margita Horvat, Ibolja Prosenjak, Marija Prekšen, Katica Kotnjek, Katica Sigeti, Katica Androci, Marija Prosenjak, Margita Biro, Marica György, Ilona Saraz i Marija Prosenjak pobrinule su se da bude svake vrste gibanice te da bude dovoljno za svakog prolaznika. Gibanice su se postavile na stol i znatiželjnici su probali i jednu i drugu vrstu, zapitkivali za recept, što su kuharice rado ispričale jer, kako kažu, neka i mladi pokušaju peći to fino jelo.

Dan mazanica povezan je i s drugim aktivnostima, naime gdje se jede, tamo treba i nešto raditi. Ribičko društvo dan je započelo natjecanjem na mlinaračkoj šljunčari. Bilo je ribiča iz Serdahela, Kerestura, Letinje, Svete Marije, Kotoribe i Mlinaraca. Lovilo se ekipno s plovkom. Od 12 ekipa prvo mjesto osvojila je prva kotoripska ekipa, drugo mjesto Mlinarčani, a treće mjesto druga kotoripska ekipa. Na dvorištu osnovne škole okupila se

Nude se mazanice

Igrokaz

mladež, za njih su priređena natjecanja u spretnosti, a neki su se pripremali na kuhanje. Kuhalo se u velikim kotlovima, pekla se riba, meso na žaru.

Poslije podne je priređen kulturni program u kojem je bilo vrlo lijepih iznenađenja. Predstavila se baletna skupina „Svans” iz Kaniže, s modernim pjesmama i plesovima nastupili su školarci, a članovi mjesnoga ženskog pjevačkog zbora pripremile su se s igrokazom na zavičajnome kajkavskom govoru. Fabulu i tekst napisale su učiteljice Kristina Geroly i Katica Salai. Radi se o zaljubljenom paru u čije su događaje umetnuti šaljivi gegovi i narodne pjesme. Jednostavna priča s prekrasnim kajkavskim govorom obradovala je mještane. Kratak igrokaz bio je osvježanje među pjevačkim zborovima. Tog se dana predstavila i naratorica Katica Kotnjek, koja je ispričala šaljivu anegdotu „Janko i Marica”. Njezin vjerodostojan izgovor na kajkavštini odista je bio „biser” kulturnog programa.

Osim domaćina nastupio je i ženski pjevački zbor iz Pustare s hrvatskim pomurskim pjesmama, a i Mješoviti pjevački zbor iz Kaniže. Na kraju svakog je iznenadio nastup Pinka benda iz Petrovoga Sela, koji je imao golem uspjeh u Mlinarcima.

Beta

Tradicionalna maša u čast Snižne Marije

Blagoslovljeni kipi Srce Jezušev i Sv. Jakov st. u židanskoj lozi

Dvojezičnu mašu su služili (sliva) dijakon Csaba Gyöngyös, Tibor Bali, farnik Külsövata, ter židanski gospodin Štefan Dumović

Šandor Petković, hodočasnik i glavni organizator shodišća, je govorio o zaštitniku pišačev, putnikov

U završetku 15. Tabora Peruške Marije u židanskoj lozi, jur tradicionalno se služi maša u zbgomdavanju katoličanskoj mladini ter u čast Snižne Marije. Ljetos, 3. augustuša, nedilju, su skupadošli pri kapeli Peruške Marije svi taboraši, ter njevi roditelji, poznaniki, a i sami vjerniki iz okolišnih sel. Koliko imaju mladi interesa za vjeru, pokaže i ov tabor u prirodi, koji svako ljetu bilježi sve već diozimateljev. Na početku crikvenoga obreda je začela capariti godina, ali kako je rekao židanski farnik i pokrovitelj tabora Štefan Dumović „i Bog nam se je smilovao ter poslao lipo vrime kad smo nanovič došli simo moliti i jačiti u čast Blažene Divice Marije“. Ovput je s gospodinom Dumovićem još pri oltaru stao Tibor Bali, njegov tovaruš iz zdavnih ljet i kolega u seminaru, dušobrižnik Külsövata, ter dijakon Csaba Gyöngyös. U okviru dvojezične maše su posvećeni još i dva kipi, najprlje štatua Sv. Jakova st. ki je zaštitnik hodočasnikov. Polag spomenika su pri posvećenju stali pravi celjanski hodočasniki: Židanka Zita Horvat ter Šandor Petković iz Kisega, no rodnom iz Unde, ki su u prošlosti jur dostkrat napravili put od Kisega do Celja, a na to se pripravljaaju pravoda i ljetos. Šandor Petković je govorio o svecu ki je bio i Jezušev učenik, a grob mu posjećuju vjerniki hodočasniki od IX. stoljeća u španjolskom Santiagu de Compostela. Postavljanje ove štatue je podupirala i Javna zaklada za etničke i nacionalne manjine u Ugarskoj, kot i Hrvatsko katoličansko omladinsko vjersko i kulturno

društvo Hrvatskoga Židana ter brojni hodočasniki. Pred kapelom Peruške Marije, ka će dojdudce ljetu proslaviti i 15. obljetnicu sazidanja, u spomen-parku zaštitnikov trenutačno stoji 21 lik svecev različitih meštrijov. Ovo mistično mjesto toliko se je dopalo Tiboru Nyerkiu, trgovcu s vjerskimi predmeti, i njegovoj obitelji da su darovali kip „Srce Jezušev“. Ovom prilikom je i to blagoslovljeno u nazočnosti darovateljev, ter smo čuli i za djelovanje „Zajednice Srca Jezuševa“, ka postoji od 1932. ljeta u Hrvatskom Židanu. Svaki misec prvi petak se najdu nje kotrigi, pod peljanjem Štefana Dumovića. Pokidob je bila ova maša i službeno lučenje od Katoličanskoga tabora, mladim je oporoštajne riči uputio uz riči zahvale i židanski načelnik Štefan Krizmanić, a „komorni zbor“ taborašev je jačuć „povidao“ o svoji najnoviji i dugo nepozabljivi doživljaji u 15. Taboru Peruške Marije.

-Tiho-

Izradila: Dijana Kovači
iz Ficshaza

Poziv

Želite li sudjelovati XVII. polumaratonu između Virovitice i Barče (trčanje preko granice), koji će se održati 20. rujna, prijavite se najkasnije do 18. rujna športskom referentu grada Barče Gáboru Horváthu. Adresa: Polgármesteri Hivatal Sportiroda, 7570 Barcs, Bajcsy-Zs. u. 46. Telefon: 06-20-414-9343, fax: 82- 565-345. E-mail: horvath.gabor@barcs.hu. Kotizaciju od 800 Ft po osobi treba uplatiti na račun 11743057-15397191.

Natjecateljske kategorije:

21 km: za rođene 1992. godine i mlađe 1988–1991, 1978–1987, 1968–1977 1958–1967, 1948–1957
za rođene 1947. godine i starije
5,8 km: za rođene 1977. godine i starije

Nagrade:

Po kategorijama za I. Mjesto. Kup za I–III. Rezultat, diploma. Za najbolja mjesta, I–VII, novčana nagrada (muškarci–žene)

1. mjesto 120.000 Ft, 4.000 kn; 100.000 Ft, 3.000 kn
2. mjesto 60.000 Ft, 2.000 kn; 50.000 Ft, 1.500 kn
3. mjesto 40.000 Ft, 1.300 kn; 33.000 Ft, 1.000 kn
4. mjesto 33.000 Ft, 1.000 kn; 26.000 Ft, 800 kn
5. mjesto 26.000 Ft, 800 kn; 23.000 Ft, 700 kn
6. mjesto 20.000 Ft, 600 kn; 20.000 Ft, 600 kn
7. mjesto 16.000 Ft, 500 kn; 16.000 Ft, 500 kn.

Svi sudionici dobivaju majice s amblemom maratona.

Registracija natjecatelja je u Barči 20. rujna kod gradskog bazena, do 13 sati. Start s virovitičkoga glavnog trga, cilj barčanski bazen. Start za dionicu od 5,8 kilometra od Terezinog Polja, cilj barčanski bazen. Podrobnije informacije na www.barcs.hu. Pokrovitelji: Samouprava grada Barče, Odbor za šport i mladež Šomoške županije, Allianz Rt., Prolong Kft. Áfész Barča, Hrvatska samouprava grada Barče.

Serdahelske gibanice jedinstvene poslastice

Osmi festival gibanica u Serdahelu priređen je u okvirima Dana naselja 9. kolovoza. Ovajput odista je bilo sve posvećeno gastronomskim užicima i stručnom ocjenjivanju, naime vrednovatelji su bili predstavnici Mađarskoga nacionalnog gastronomskog saveza za ugostiteljstvo i tradicije, te Gastronomsko društvo iz okolice Kaniže. Na natjecanju pečenja gibanica sudjelovalo je deset skupina iz Serdahela, Sumartona, Kaniže, Sepetnika i Goričana.

Kuharice pobjednice u kategoriji sa sirom

Najmlađi sudionik Blaž Barta

Ocjenjivački sud kuša gibanicu u društvu načelnika i g. Pastohya

Jedinstven okus pomurske gibanice, kao i serdahelske, daje njezina posuda u kojem je ispečena, a to je glinena okrugla posuda u kojem su nekada peklye mame i bake u krušnoj peći na proštenje, svadbu, krštenje i druge proslave. Jednostavno tijesto od brašna, vode, masti, soli i malo kiseline može se puniti slatkim i slanim nadjevom, počevši od sira, maka, tikve, krumpira, zelja, višnje, jabuka, oraha, povrća sve do fantazije kuhara, omiljena je u svakoj kući. Danas se poslužuje na razne načine čak i kao prilog uz neko pečenje, ipak se najčešće poslužuje kao poslastica.

Od 2001. g. u Serdahelu se priređuje natjecanje u pečenju gibanica kako bi se prikazalo to izvrsno tradicionalno hrvatsko jelo. Zamisao o priređivanju iskrusnula je u glavi Stjepana Tišlera, načelnika mjesta, naime on jako voli gibanicu, ali razlog je bio drugi:

– Prilikom raznih foruma i konferencija ugostili smo sudionike i uvijek smo zamolili žene da ispeku i gibanice. Svaki je put imala golem uspjeh, i gosti su nam privukli pozornost na to prvorazredno tradicionalno jelo, stoga sam odlučio da ćemo u selu ustrojiti festival gibanica. Prvih godina, još s manje iskustva, festival nije bio toliko uspješan, ali iz godine u godinu učimo i napredujemo. Lani smo imali sudionike i iz Hrvatske, a ove smo godine pripazili na reklamu i na stručnost te smo pozvali gastronomske stručnjake da ocijene gibanice. Želja nam je da ubuduće uspijemo gibanice peći u krušnoj peći, kao što su nekoć to činile naše bake, i bude li moguće, to ćemo i ostvariti – reče g. Tišler.

Festival gibanica otvorio je András Pasztohy, povjerenik ministra za samouprave i unapređivanje seoskog područja, koji je

istaknuo važnost seoskog turizma, pa i turizma uopće, na kojem putu Serdahel lijepo korača. Uz vodeni turizam, koji se može polako ostvariti na Muri, lijepo se priključuju i gastronomske tradicije gdje se čuva nekadašnja gastronomska kultura, ujedno pomaže i u ugostiteljstvu.

Najpoznatija gibanica u Serdahelu jest ona nadjevena sa sirom te s naribanim tikvama i makom, upravo zbog toga natjecanje se odvijalo u pečenju tih vrsta. Sve su skupine pod svojim šatorima izradile narečene dvije vrste, ali, naravno, pečene su i druge vrste, npr. sa sirom i kupinama, s bučom na slani način, sa zeljem itd.

Svi su posjetitelji mogli pratiti svaku etapu izrade, od zamjesivanja, razvlačenja, punjenja i namatanja do pečenja.

Klub serdahelskih umirovljenika pečenje gibanica započeo je već u petak kako bi bilo dovoljno obroka (porcija) za kušanje.

Pošto su pojedine skupine ispekle gibanice na licu mjesta u glinenim posudama, svaka je dobila broj i tako djelo svojih ruku odnijela pred stručni žiri u čijim su redovima bili izvrsni stručnjaci: József Németh, predsjednik Mađarskoga nacionalnog gastronomskog saveza u ugostiteljstvu i tradicionalnih jela, József Prikli, predsjednik Gastronomskog društva iz okolice Kaniže, i László Zila, slastičar iz Budimpešte.

Prosudbeno povjerenstvo prvo je ocjenjivalo izgled ispečenih gibanica, a zatim okusilo svaku i bodovalo. Rezultati su proglašeni u svečanim okvirima. Svi su natjecatelji dobili nagradu i spomenicu, a tri najbolje skupine iz dvije kategorije priznanja.

U kategoriji gibanica sa svježim sirom, kao i uvijek, osvojile su kuharice osnovne škole: Katica Kobra, Katica Prosenjak, Mari-

ca Prosenjak, Anica Tot, Marija Šimonić i Ana Varga. Drugo mjesto pripalo je skupini KUD-a „Sumarton“ pod vodstvom najmlađeg sudionika natjecanja (21 godina) Blaža Barte, a treće mjesto Sepetničanima. U kategoriji gibanice s tikvom i makom prvo mjesto je pripalo Goričancima: Đurđi Marton, Ilki Kedmedić, Katarini Beti i Sofiji Gudlin. Drugo mjesto osvojile su kuharice serdahelske škole, a treće mjesto skupina Društva umirovljenika.

Skupina iz Goričana vrlo je bila sretna što je osvojila prvo mjesto iz jedne kategorije, to je bio znak da su Međimurke i Pomurke podjednako spretne domaćice te se korijeni pokazuju i u gastronomiji. Međutim saznala sam da postoji i međimurska gibanica koja je malo drukčija. Pravi se od lisnatog tijesta i stavi se u nju orah, sir, mak i jabuke. Peče se u svatovima. Obećale su da će iduće godine prikazati takvu gibanicu.

Kuharice iz Serdahela. Promatrajući njihov rad prilikom izrade gibanica, čudila sam se koliko to klizno ide, tijesto uživa pod njihovim rukama. Recept ne vole odati bilo kome, ali ako ću se kandidirati za učenje pečenja gibanica, rado će me naučiti. Ipak sam pronašla neku tajnu kod njih: one savinutu gibanicu narežu rubom tanjura, jer se tako ne lijepi, stisne se tijesto i nadjev ne isteče.

Blaž Barta, najmlađi kuhar na natjecanju, krenuo je u bojama KUD-a „Sumarton“, naime član je plesne skupine. Njegovi su partneri s čuđenjem pratili rad njegovih ruku i odmah je „porastao u očima plesačica“. On je u nadjev od sira stavio kupine i to voće malo je ublažilo slatkoću gibanica, stoga je poslastica dobila malo laganiji i tečniji okus.

Beta

XIV. Bošnjačko sijelo u Kukinju

U subotu, 16. kolovoza, Hrvatska manjinska samouprava u Kukinju 14. put zaredom priredila je veličanstvenu manifestaciju pod nazivom Bošnjačko sijelo. Zahvaljujući dobroj organizaciji i krasnom vremenu, razna natjecanja održana su u predivnom ozračju na otvorenom, odnosno kulturni programi pod velikim šatorom.

Program je započeo već u ranim jutarnjim satima na malomskom jezeru gdje su u ribičkom natjecanju sudjelovale ekipe iz susjednih hrvatskih naselja te dvije skupine iz Hrvatske. Treće mjesto osvojili su dugogodišnji prijatelji Kukinja, momci iz Duboševice s 8,17 kg. Natjecanje na drugome mjestu završila je ekipa iz susjednog Pogana s 8,57 kg ribe, a prvo mjesto osvojili su domaćini s 15,82 kg. Osim pobjednika, lijepe rezultate postigli su i ribari iz Hrvatske, iz Radikovaca,

jednako kao i momci iz Udvara, Vršende, Mišljena.

Nakon ribičkog natjecanja prijedodne u deset sati započele su i nogometne utakmice raznih momčadi iz drugih, okolnih naselja. Na kukinjskome nogometnom terenu u malom nogometu 3. mjesto pripalo je momčadi iz Salante, drugo mjesto osvojili su nogometaši iz Mišljena, a prvo mjesto svojom vrhunskom igrom postigli su Pogančani.

Nakon ribolova, napornih nogometnih utakmica, popodne u tri sata sudionici su krenuli i s revijalnim kuhanjem. Svako je od kuće donio svoje kotliče, začine, mesa itd., kako bi sudjelovao u natjecanju. Svi su kuhari pripremili ukusna jela, ali prema ocjenjivačima jela, prvo mjesto zaslužio je Đuro Taradija i njegov odista izvršni grah. Osim natjecatelja kuhalo se i peklo i izvan natjecanja. Žene su pekle kod kuće razno razne fine slatkiše a tri žene iz Podravine su na licu mjesta pekle i prefine slane kolače sa sirom.

U predivnom ambijentu, oko pola četiri sata počeli su stizati i mještani i posjetitelji programa iz drugih naselja. U međuvremenu pristigli su u Kukinj i gosti iz Vršende, Harkanja, Mohača te članovi Ženskoga pjevačkog zbora iz Osijeka. Nakon putovanja i kratkih osvježavajućih pića, u 16 sati u kukinjskoj crkvi održana je sveta misa na hrvatskom jeziku na kojoj je sudjelovao i Ženski pjevački zbor Šokačka grana iz Osijeka. Članovi zbora svojim predivnim glasovima još su više uljepšali misu. Nakon toga svi su se vratili u dom kulture gdje je u 17 sati otvorena izložba poznatog slikara Đure Šarkića. Posjetitelji priredbe imali su čast diviti se prekrasnim slikama čuvenog i nadarenog umjetnika. Nakon otvaranja s početkom u pola šest počeli su i bogati, kulturni programi na otvorenom pod velikim šatorom. Folklornu večer otvorili su mališani iz Salante koji su predstavili dječje plesove iz

Baranje. Nakon njih zamjenica predsjednika Hrvatske manjinske samouprave Mira Grišnik pozdravila je sve nazočne na XIV. Bošnjačkom sijelu. U ime samouprave posebno je pozdravila Mišu Heppa, predsjednika Hrvatske državne samouprave, gospodina Josipa Pfafa, predsjednika Općine Draž, gospođu Veru Erl, predsjednicu Šokačke grane iz Osijeka. Pozdravljeni su i svi predsjednici i članovi hrvatskih manjinskih samouprava, gosti iz partnerskog sela Duboševice, gosti iz Radikovaca i predstavnici javnih glasila Hrvata u Mađarskoj. Zatim je ovogodišnji program sa svojim prigodnim riječima otvorio gospodin Mišo Hepp. Slijedile su pjesme *Zeleni se livada, Golubice bijela, Tri livade, Jedno jutro, Ne dirajte mi ravnice* koje su izveli članovi Pjevačkoga zbora iz Vršende. Nakon njih slijedili su domaćini, pjevači i plesači KUD-a „Ladislav Matušek“. Uvijek veseli folkloriši na pozornici izveli su Šokačko-bošnjačke plesove kojima su začarali mnogobrojnu publiku. Zatim su publiku zadivili članovi Ženskoga pjevačkog zbora Šokačka grana s pjesmama *S drumom* i *Šokica*. Slijedili su mladi, talentirani svirači Orkestra Šokadija. Zatim su Osječanke izvele još jedan buket pjesama *Šetale se tri djevojke*. Gosti iz Duboševice, KUD Mladi Šokci izveli su šokačke plesove. Program su završili članovi Mješovitoga pjevačkog zbora iz Harkanja i veseli svirači „Baranje“.

Nakon zadnje točke organizatori su zahvalili svima na lijepom i bogatom programu i javno su proglasili rezultate sportskih natjecanja i rezultat natjecanja u kuhanju. Zatim je slijedila zajednička večera sudionika. Domaćini su bogato ugostili svoje goste s mjesnim specijalitetima, kolačima i pićem.

Bal, uza svirku svih orkestrara, trajao je do ranih jutarnjih sati.

Renata Božanović

Nediljna vist s Olimpije u Pekingu

**Petrovišćan Andraš Haklić
deseti u hitanju kladiva**

Cijelo je Petrovo Selo u duši bilo u Pekingu prošle nedilje otpodne kad je naš Petrovišćan Andraš Haklić, bacač kladiva (klepca), stao pred – morebit u svojem žitku – najvećim športskim izazovom, na Olimpiji u Pekingu. Donedavni športšaš sambotelskoga kluba Haladás, jur zdavno se natica u hrvatskoj reprezentaciji, od 1998. ljeta je hitač kluba Mladost u Zagrebu, a od 2004. je atletičar Dinamo-Zagreba, a na ovoljetošnji Olimpijski igra je ostvario svoj dosadašnji najveći rezultat. Dospio je sa sedmim najboljim rezultatom u finale, a norma je bila u hitanju 78 metarova. Još subotu je gradišćanski atletičar za medije govorio da jedva čeka finale pokidob je strašno nestrpljiv i da bi mu bila najveća želja završiti naticanje na tabeli od osam najboljih bacačev. No, sudbina je drugačije htela i hrvatski atletičar je kladivo/klepac u finalu najdalje hitio do 76,58 metarova, što je za 54 centimetare slabije od njegovoga rezultata iz kvalifikacije prošloga petka, a dva metare slabije od njegovoga najboljega rezultata sezone. Andraš Haklić na Olimpijski igra u Sydneyu bio je 29, u Ateni 22, a njegov osobni rekord jur troja ljeta stoji i za rekord Hrvatske sa 80,41 metarova (ov rezultat sad bi bio dovoljan samo za šesto mjesto). Po službenom izvješću Andraš Haklić, ki od 1998. ljeta živi u Americi, treću Olimpiju svojega žitka je završio na desetom mjestu, a nam Petrovišćanom ovo deseto mjesto pravoda najjače i najljpše „sjaji”. Zlatna medalija je ovput dospila u Sloveniju Primožu Kozmusu.

- Tiho -

Nogomet

Međunarodni omladinski nogometni turnir

1. Mađarska, 2. Hrvatska, 3. Srbija

Od srijede do subote, od 6. do 9. kolovoza, u organizaciji Mađarskoga nogometnog saveza priređen je 28. međunarodni omladinski nogometni turnir koji je ove godine okupio omladinske reprezentacije U-17 Mađarske, Hrvatske, Srbije, Poljske, Slovačke, Izraela, Rumunjske i Češke. Utakmice su odigravane u Kovinu (Ráckeve), Smartinu (Szigetszentmárton), Miški (Miske), Ajošu (Hajós) i Kalači.

Hrvatska reprezentacija nije uspjela ponoviti uspjeh od prošle godine kada je osvojila turnir, jer je u završnici nakon odigranih 1 : 1 poražena nakon izvođenja jedanaesteraca od domaćina Mađarske. Na završnici su pribivali predsjednici nogometnih saveza Mađarske i Hrvatske: István Kisteleki i Vlatko Marković, koji su uručili nagrade.

Hrvatska je najprije pobijedila Rumunjsku (u

Kalači 4 : 1), a u drugom kolu Srbiju (u Miški 1 : 0), čime je izborila ulazak u završnicu koja je odigrana u Kovinu. Mađarska je s 2 : 1 pobijedila Poljsku, a zatim s 2 : 0 Slovačku.

Konačni poredak na turniru:

1. Mađarska, 2. Hrvatska, 3. Srbija, 4. Slovačka, 5. Rumunjska, 6. Izrael, 7. Češka i 8. Poljska.

Najuspješnija reprezentacija Omladinskoga međunarodnog nogometnog turnira u proteklih 28 godina bila je Mađarska, sada već sa šest pobjeda, na drugome mjestu sa četiri pobjede stoji još uvijek nekadašnja Jugoslavija, na trećem mjestu s tri pobjede Hrvatska, Francuska i bivši Sovjetski Savez.

Turnir je prošao velik broj nadarenih nogometaša, među njima su Petr Cech, Tomas Rosicky i Philip Senderos. S. B.

NK „Napred” već sedmi put prvak

Još 1992. g., radi jačanja zajedništva hrvatskih pomurskih naselja, Društvo Horvata kre Mure potaklo je organiziranje Hrvatskoga pomorskog nogometnog kupa. To je jedina priredba koju Društvo ustrojava svake godine. Ove je godine, 2. i 3. kolovoza, u Keresturu i Fičehazu priređen 16. nogometni kup.

Tradicija nije prekinuta, pa je ove godine nogometni kup priređen 16. put, na kojem su mogle sudjelovati momčadi iz mjesta gdje su osnovane hrvatske manjinske samouprave. Budući da nema u svakom naselju nogometne momčadi, sudjelovale su momčadi samo iz Bečehela, Fičehaza, Mlinaraca, Kerestura, Pustare, Sepetnika i Sumartona.

Pomurski hrvatski nogometni kup započeo je 2. kolovoza kada su odigrane prethodne utakmice po dvije skupine na dva mjesta, u Fičehazu i Keresturu, a za prvo mjesto borilo se 3. kolovoza u Fičehazu.

Od sedam momčadi prvakom nogometnog kupa opet je postao sumartonski NK „Napred”, drugo mjesto osvojili su Pustarci, a treće Keresturci.

Osim nagrade pobjedničkim timovima, dodijeljene su i nagrade najboljim igračima. Nagradu za najboljeg vratara preuzeo je Marton Rekli, najviše golova dali su Stjepan Sabo i Ferenc Adorjan iz Sumartona. Novi talent kupa bio je Mark Mencigany, a Priznanje „Đula Žigulić” uručeno je Sumartoncu Petru Markuku, igraču s najboljom tehnikom.

beta

MATEVIĆ – U subotu, 16. kolovoza, i u malome bačkom naselju Mateviću održan je Dan sela, što ga je otvorio predsjednik Županijske skupštine Gábor Bánya, predavši županijsku zastavu načelnici sela, gđi Bényi. Djeca mjesnog vrtića prikazala su moderne plesove, zatim njemačke jer se i u Mateviću njemački predaje kao narodnosni jezik. Župnik János Mityók, već po običaju, posvetio je novi kruh. Uslijedio je kulturno-zabavni program. Premda je još 1987. povodom proslave 300. obljetnice dolaska bunjevačkih Hrvata u Bačku u Mateviću održana velika svečanost, nažalost, bunjevačkih Hrvata u tome mjestu ima sve manje, hrvatski se već odavno ne uči ni u vrtiću ni u školi. Posljednjih godina u program su uvrštena barem gostujuća bunjevačka društva iz Subotice i Čikerije, a ove godine nije bilo hrvatskih sadržaja. Podsjetimo da je Matević od 1747. bio u vlastelinstvu Ivana Pijukovića, a neki povijesni zapisi napominju kako su mu stanovnici tada svi Hrvati Pijukovići. Još šezdesetih godina 70 posto žitelja činili su bunjevački Hrvati.

S. B.